

Milí spoluobčania,

rád by som sa s vami podelil o svoje postrehy, pozorovania z nedávnej návštevy 24. apríla 2023, v Rakúsku vo Viedni v Zariadení na energetické využitie odpadov (skratka ZEVO), čiže v starej terminológii tzv. spaľovne. Táto téma vyvolala pred nedávnom na Obecnom zastupiteľstve a celkovo v našej obci Močenok rušnú, ba priam nenávistnú debatu medzi reprezentantmi obce a niektorými občanmi. Potencionálny investor ponúkol možnosť návštevy a diskusie na akékoľvek otázky súvisiacej s touto návštevou každému, kto má záujem vidieť napriamo spaľovňu, jej technológiu a celkovú prevádzku. A tak som rád využil túto možnosť. Zúčastnilo sa jej niekoľko poslancov, ktorí prejavili záujem, taktiež niektorí starostovia z okolitých obcí, ako aj niektorí občania z našej obce. Rád by som obyvateľom obce sprostredkoval svoje pozorovanie, poznatky z návštevy už spomínanej spaľovne odpadov a mám na to niekoľko dôvodov.

Prvý z nich ma motivoval výrok riaditeľa Ing. Biceka (zástupcu investora), ktorý nás tam pozval a povedal: "je lepšie raz vidieť, ako stokrát počuť."

Ďalší dôvod je ten, že aj mne záleží na budúcej generácii, aby nedýchala znečistený vzduch z novej spaľovne v Močenku (a budeme ju musieť zaistiť v súlade s požiadavkami legislatívy, ekologických noriem a udržateľnosti, tak energetickej, finančnej ale aj prevádzkovej), keď musia uzatvoriť skládku, kde teraz vozíme odpad a keď sa každý bojí urobiť rozhodnutie a egoisticky pozerá na strach z inovácie a prebratia zodpovednosti za budúcnosť, prípadne konáme v zmysle hesla "u nás nie, ale inde.." A len si spomeňte, keď sme mali túto skládku na Vlkovej doline, koľkokrát nám horela, smradila (to by vedeli povedať občania tam blízko bývajúcí), vtedy sme ešte netušili aký dopad to môže mať na spodné vody a pod. a toto potrebujeme mať v našej obci opäť?

A ten posledný dôvod mojej účasti na návšteve bol, presvedčiť sa, či naozaj je táto spaľovňa ekologická, a či by priniesla oveľa menšie znečistenie ako skládku u nás, a o tom som sa presvedčil na vlastné oči, aj z mojich kladených komplexných otázok na tamajších sprievodcov.

V katastri našej obce, presnejšie na mieste bývalej skvapalňovačky v Dusle a.s. pri plavárni, sa má stavať podobné zariadenie, aké majú vo Viedni, t.j. s tou istou technológiou. V samotnej Viedni, ktorá je už desaťročie vyhlasovaná rok za rokom za mesto s najvyššou kvalitou života a ekologickým prostredím v Európe ich majú štyri a to nie niekde vzdialené od mesta, ale priamo v meste. Priblížim vám to viac. My sme navštívili lokalitu Pfaffenau. Zvonku pripomína skôr logistické centrum ako spaľovňu. Keď sme vysadli z autobusu, očakávali sme smrad a hustý čierny dym – presne taký, aký nám sľubujú na „vylepšených“ obrázkoch aktivisti z Priateľov Zeme a najhorlivejší odporcovia spaľovne. Necítil som smrad, ani šedé, či sadzami znečistené materiály na budovách, tráve, či iných materiáloch v okolí spaľovne, a nevidel som ani hustý čierny dym vychádzajúci z komína. A tak prvá moja otázka na rakúsku sprievodkyňu bola: "Dnes neprevádzkujete spaľovňu, máte nejaký štátny sviatok, alebo zaražkové práce, keď nepočujem hluk, necítim zápach, ani žiaden dym?" Jej odpoveď bola, že je to pracovný deň, ako každý iný a technológia im ide bez prerušenia. Ďalej sme sa dozvedeli, že toto zariadenie je takmer 3-krát väčšie ako má byť to u nás. Čo ma prekvapilo bol fakt,

že v obytnej zóne hneď cez cestu je jediná spaľovňa pre nebezpečný odpad z celého Rakúska, a to rovno s kapacitou 40-krát väčšou, ako je podobné zariadenia na Dusele. A to je Viedeň opakovane vyhlásená za najlepšie miesto na svete.

Ročne takýchto zvedavcov ako my a návštevníkov so záujmom dozvedieť sa o tomto inovatívnom a ekologickom riešení majú okolo 8.000, dokonca z celého sveta, a nedávno tu boli aj z technologicky pokrokovej Južnej Kórey.

Vošli sme do vstupnej haly, kde sme dostali niekoľko základných pokynov, pozreli sme si video, detailne sme si prešli celý technologický postup dovozu odpadu, jeho prípravu na spracovania do spaľovne, samotné spaľovanie, využitie energie, prechod spalín cez kvalitné filtre, až k finálnemu vypúšťaniu do komína. Všade bolo čisto, bez prachu. Organizovaný poriadok. Prešli sme celým riadiacim strediskom, velínom, kde bol operátor masívneho drapáku, ktorý nabera odpad z desiatky metrov hlbokého bunkra.

Sprievodkyňa nám vysvetlila, že smrad z odpadu necítiť, pretože zariadenie využíva technológiu podtlaku a nasávaný vzduch prechádza filrami. Taktiež som sa pýtal: „A u vás proti spaľovniam neprotestujú aktivisti?“

Sprievodkyňa sa na nás nechápavo pozerala a odvetila: „Ak má niekto so spaľovňou problém, pozveme ho na exkurziu a všetko mu vysvetlíme a ukážeme. Nevyhýbame sa žiadnym otázkam a odpovediam, pretože sa snažíme byť maximálne transparentní v tom, čo tu robíme. Pre environmentálne organizácie preto už nie sme zaujímaví.“ Tu som si uvedomil, čo všetko nevedomosť, žitie v "starej pamäti", egocentrizmus a populizmus dokáže (našťastie som presvedčený, že len v niektorých ľuďoch, ktorí nechcú hľadať pravdu a porozumieť inováciám) urobiť. Ľudia sa boja toho, čo nepoznajú a čomu nerozumejú. Tu je však riešenie. Konštruktívny dialóg, informovanie sa o nejasnostiach a hľadanie faktov a vedeckých poznatkov.

Cestou domov sme sa zastavili pri spaľovni odpadov Spittelau. Je v absolútnom centre mesta od roku 1971. Krásny dizajn, ktorý evokuje skôr lunapark. Okolo sú školy, nemocnice, obytné domy. Pri rieke s množstvom zelene behali športovci, prechádzali sa manželské páry, mamičky s kočkami a nad nimi sa týčil v bezprostrednej blízkosti komín spaľovne.

Rozmýšľal som, že ak by to ohrozovalo tak vážne ich zdravie, asi by sa tu len voľne neprechádzali a aj nemocnica, či kongresové centrum by sa snažili cez rôzne inštitúcie a občianske aktivity ukončiť prevádzku spaľovne v centre mesta, v obytnej zóne. Tento poznatok a moje pozorovanie mi však naznačuje, že ľudia sa presvedčili, že dnešné spaľovne sú už natoľko moderné, že majú k nim dôveru, lebo spĺňajú najprísnejšie kritériá a sú neustále monitorované vo svojej kvalite a bezpečnosti. Dnes sa dozvedáme, že vlastne skládky v Rakúsku už ani nemajú. Preto, čo som videl, vo mne jednoznačne posilnilo moju podporu realizácie projektu tejto technológie, ktorá je v Rakúsku (čo mi bolo prisľúbené zástupcom investora), som za modernú technológiu, ktorá z odpadu vyrába energiu

(namiesto ekológiu zaťažujúcich skládok). Som za lacnejšie spracovanie odpadu pre Močenok, som za nové pracovné príležitosti, za dane z nehnuteľnosti, ktoré do obecnej kasy potrebujeme na ďalší rozvoj našej obce a ďalšie výhody. Som však jednoznačne aj za pravidelný monitoring dodržiavania prísnych emisných limitov v našej obci, aj v okolitých obciach. Vyzývam tých, ktorí majú pochybnosti so spaľovňou u nás, na kultivovanú diskusiu s investorom a odborníkmi namiesto strašenia a šírenia dezinformácií medzi ľuďmi.

Preto podporujem všetkých, ktorí majú pochybnosť, aby oslovili obec, alebo investora a išli sa na tieto miesta pozrieť, aby si vytvorili svoj vlastný názor a možno, tak ako aj ja, mali možnosť sa zoznámiť s faktami, vyvrátili si mýty o možnom riešení, bezpečnosti a ekologickej hodnote tejto technológie, a tak sa správne rozhodli na základe informácií založených na dôkazoch.

Ing. Jozef Šuvada